

(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

(*)Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación

Subjects			
Year 1st			
Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02M066V06101	Guidance and Tutorial Function	1st	3.5
P02M066V06102	Psychological Development of Learning in Secondary Education	1st	4.5
P02M066V06103	Curriculum Design and the Organisation of Educational Centers	1st	4.5
P02M066V06104	An Educational System and Education in Values	1st	3.5
P02M066V06105	Guidance on Legal Basis, Composition, Plans and Programs	1st	4
P02M066V06106	Diagnosis and Development of Curricular Competence	1st	4
P02M066V06107	Educational Innovation and Research as Factors to Improve Schooling Counselling	1st	6
P02M066V06252	The Attention to Diversity and its Intervention	2nd	4
P02M066V06253	Function of Counselling Department towards Cohabitation in Secondary Schools	2nd	4
P02M066V06254	Academic and Professional Training	2nd	4
P02M066V06301	Internships	2nd	12
P02M066V06401	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Orientación e Función Titorial**

Subject	Orientación e Función Titorial			
Code	P02M066V06101			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego Inglés			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Lecturers	de la Fuente Fernández, María Adoración Domínguez Pérez, María Teresa			
E-mail	delafuente@uvigo.es			
Web				
General description	A materia "Orientación e Función Titorial", está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante "futuro docente" ó tratar de situar os procesos de orientación e tutoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.			

Competencias

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprender os conceptos de orientación e de tutoría así como as súas relacións coa función docente.	B1 B11 B13	C7 C25	D1
Valorar a importancia da orientación e da tutoría no ensino en secundaria.	B1 B13	C7 C10	
Sensibilizar ó profesorado da necesidade de participar activamente na orientación e tutoría sistemática dos seus alumnos/as.	B11	C25	D3
Coñecer as principais referencias lexislativas relacionadas coa orientación e a tutoría.	B4 B13		D1 D2
Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de enseñanza.	B1 B6 B11		
Delimitar as funcións, tarefas, contidos e destinatarios da intervención titorial.	B11 B18		
Coñecer algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	B6	C7 C12	
Informar e asesorar ás familias respecto do proceso de ensino-aprendizaxe dos seus fillos así como a orientación persoal, académica e profesional que precisen.		C10 C12	D3
Dispoñer de habilidades sociais e ser capaz de aplicar estratexias para a resolución de conflitos.	B18		D3
Ser capaz de abordar e resolver problemas de disciplina na aula.	B7 B9 B18		
Ser quen de promover e manter a comunicación coa familia e o entorno.		C10 C12	
Ser capaz de diseñar e aplicar programas de atención ó alumnado e á diversidade, así como de apoio ás familias.	B7	C4 C10	D1 D2

Contidos

Topic

- 1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar. -
- 2.- Bases lexislativas da orientación e función tutorial. -
- 3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade. -
- 4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade. -
- 5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares. -
- 6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Titorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría. -
- 7.- A participación das familias en centros e a súa orientación. -

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	12	24	36
Resolución de problemas	4	30	34
Traballo tutelado	1	13.5	14.5
Actividades introdutorias	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Aportacións teóricas.
Resolución de problemas	Realización de exercicios.
Traballo tutelado	Traballos da materia.
Actividades introdutorias	Actividades introdutorias.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas	Probas que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver (reais ou simuladas). Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	40	B1 B4 B7 B11 B13 B18	C25	D1 D2
Traballo tutelado	Documento elaborado polo estudante que recompila información e competencias adquiridas no proceso de formación. Formato de traballo valorando a presentación, estrutura, calidade do contido, orixinalidade, innovación, actualización documental, e entrega en prazo.	40	B1 B4 B6 B11	C4 C7 C10 C12	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.

- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados o primeiro día de clase coa presentación do programa da materia. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.

- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá una ponderación de 10 puntos (100% de la nota final). Esta proba terá dúas partes: parte A e parte B correspondentes á docencia impartida por cada unha das dúas profesoras. A cada unha desas partes corresponderalle un 60% á parte A e un 40% á parte B; debendo obter un 25% en cada unha delas para aprobar a materia

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography****Complementary Bibliography****Recomendacións****Subjects that continue the syllabus**

Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física/P02M066V03216
Prácticas Externas/P02M066V03301

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V03103
A Didáctica da Educación Física: Diseño e Desenvolvemento do Currículo/P02M066V03214
Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V03104

Other comments

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable, receptiva e participativa para a aprendizaxe.
-

IDENTIFYING DATA**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Subject	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Code	P02M066V06102			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinator	González González, Salvador Guillermo			
Lecturers	González González, Salvador Guillermo			
E-mail	salva@uvigo.es			
Web				
General description	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuatrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das chaves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicológicos (**cognición, linguaxe, personalidade, etc.) ao longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento dos adolescentes a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Code	
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B7	Diseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e expor estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	B3 B7 B8 B9	C1 C2 C3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe, e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	B3 B8 B9	C2 C5
Deseñar propostas de actuación educativa para alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordes coa organización do centro docente.	B3 B7 B8 B9	C4 C5 C9

Contidos

Topic	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores intrapersonais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DA APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición, avaliación e intervención.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Traballo tutelado	12	82	94
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección das docentes.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Actividades de Aula.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo tutelado	Actividades e prácticas a resolver en clase.	70	B3 B7 B9	C1 C2 C3 C4 C5 C9
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas sobre os contidos do temario	30	B3 B7 B8 B9	C1 C2 C5

Other comments on the Evaluation

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto en próbaa tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características da devandita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Coll, C., **Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria.**, Graó, 2010

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps)., **Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación.**, Alianza, 2001

García Madruga, J.A. y Delval, J., **Psicología del Desarrollo I**, 1ª, UNED, 2010

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, 2002

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.)., **Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato.**, Pirámide, 2011

Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza, 1999

Santrock, J.W., **Psicología de la Educación.**, McGraw-Hill, 2006

Shaffer, D.R. y Kipp, K., **Psicología del Desarrollo. Infancia y Adolescencia**, 7ª, CENGAGE Learning, 2007

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Subject	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Code	P02M066V06103			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4.5	Mandatory	1	1c
Teaching language				
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Blanco Pesqueira, Antonia			
Lecturers	Blanco Pesqueira, Antonia			
E-mail	ablancop@uvigo.es			
Web				
General description	O Máster de Educación Secundaria obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas da Universidade de Vigo é de tipo profesionalizante e ten carácter oficial. Por tanto este máster, como os da súa clase, desembocará na adquisición dun título universitario da área de Educación. A formación neste máster está orientada a capacitar aos licenciados, arquitectos, **inxeneiros e graduados en áreas específicas (xeografía e histórica, tecnoloxía e informática, etc.) para desenvolver o labor como profesores/as de secundaria. O seu contido curricular no plano de estudos agrúpase ao redor de tres módulos (común, específico e prácticum), cun total de 60 créditos anuais. A materia de Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos forma parte do módulo común, ten carácter obrigatorio e conta con 4,5 créditos ECTS.			

Competencias

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Identificar e promover modelos de liderado democráticos	B3 B6 B7 B16	C9	D2 D3
Ser capaz de promover o traballo en grupo	B16	C9	D3
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o curriculum oficial ao contexto sociocultural	B2 B3 B4 B5 B7 B18	C4 C13 C19 C27	D1 D2 D3
Coñecer a lexislación da educación secundaria obrigatoria, bacharelato, formación profesional e ensino de idiomas.	B1 B5	C17	D1
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	B3 B5 B7 B10	C4 C9 C13 C17 C22 C23 C27 C31	D1 D2 D3
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	B1 B3 B4 B16 B17	C4 C9 C18 C31	D1 D2 D3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A adecuando as súas características en funcións dos diferentes contextos ou situacións	B1 B2 B4 B6 B10 B17	C13 C19 C27 C31	D1 D2 D3
Construír, seleccionar e avaliar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	B1 B2 B7	C13 C19 C20	D1 D2 D3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	B2 B3 B4 B10 B18	C4 C27 C31	D1 D2 D3

Contidos

Topic	
Bases conceptuais do ámbito da didáctica:	Modelos de ensinanza e de currículo. Modelos de liderazgo en educación e traballo en equipo.

Estrutura curricular e organizativa:	Lexislación educativa: Decretos do curriculum. Organización académica e administrativa, e dirección.
Compoñentes didácticos e organizativos (deseño didáctico):	obxectivos, competencias, contidos, actividades, metodoloxía, principios e estratexias, recursos didácticos, organización da aula, avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe, etc.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	7	25	32
Aprendizaxe baseado en proxectos	5	20	25
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10.5	10.5
Lección maxistral	8	25	33
Traballo	2	10	12
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Traballo tutelado	Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Prácticas autónomas a través de TIC	Desenvolvemento de diferentes actividades autónomas apoiándose en medios dixitais.
Lección maxistral	Exposición oral da docente apoiada en recursos didácticos, particularmente en medios audiovisuais e TIC, así coma en diferentes estratexias dirixidas a acaptar a atención do alumnado e a motivalo.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Tests	Description
Traballo	O alumnado elaborará proxectos educativos en función da súa etapa curricular así como a súa área de traballo

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Valorarase a implicación e adecuación de actividades relacionadas coa parte teoría e práctica da materia desenvolvida polo alumnado	20	B1 B7 B16 B17	C13 C17 C22	D3
Aprendizaxe baseado en proxectos	Valorarase o desenvolvemento de competencias a partir da integración de diversas estratexias de aprendizaxe con microdeseños, estudos de casos. *etc,	30	B3 B4 B5 B6 B10	C4 C13 C17 C22 C27	D2
Traballo	Estos traballos serán supervisados polo profesorado dá o longo do seu *realización. Valorarase a calidade dos traballos e/ou proxectos realizados de forma tanto individual como en grupo	50	B3 B4 B5 B6 B7 B10 B18	C4 C9 C19 C20 C22 C31	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Bibliografía. Fontes de información	
Basic Bibliography	
Complementary Bibliography	

Medina Rivilla, A., **Elaboración de planes y programas de formación del profesorado en didácticas especiales**, UNED, 2014

Blanco Pesqueira. A, **Didáctica Xeral e Formación do Profesorado**, S.P. U.Vigo,

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

IDENTIFYING DATA**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Subject	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Code	P02M066V06104			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Lecturers	Soto Carballo, Jorge Genaro			
E-mail	hesoto@uvigo.es			
Web	http://http://educativo95.wordpress.com			

General description	Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar ser ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar a alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe. Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo. Para elo, e en primeiro lugar é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas i, en definitiva, para mellorar a calidade da educación. A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación. Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización. Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfíren na súa acción. Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións específica e diferenciadamente deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida. Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle otorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como a LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE si serían incluídos nos seus contidos. Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementáase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE □ Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).
---------------------	---

Competencias

Code

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
C6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.	B1	C6	D1
	B13	C9	D2
	B16	C10	D3
	B18		

Contidos

Topic	
Bloque temático 1. O universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos (Educación Formal, Non Formal e Informal).	1.1. Concepto de educación: características xerais e diferenciadoras. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
Bloque temático 2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, estudantes, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOXSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOE. Ensinanzas obrigatorias e posobrigatorias. A Educación Secundaria e o Bacharelato. A Formación Profesional. As Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o rol das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. As asociacións escolares.
Bloque temático 3. A Educación en Valores.	3.1. Marco conceptual da Educación en Valores e Actitudes. Hacia unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía e estratexias didácticas ante os valores e as actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante os valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a Educación en Valores e Actitudes.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	10	15	25
Resolución de problemas de forma autónoma	6	12	18
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14.5	14.5
Lección maxistral	12	18	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Os traballos de aula versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolma de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e completaría á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudo recorrendo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarse nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.
Traballo tutelado	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e consensuada co alumno/a e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.	30	B1 B13 B18	C10 D1 D2 D3	D1 D2 D3
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e completetaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.	20	B18	C10 D1 D2 D3	D1 D2 D3
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.	50	B1 B13 B18	C6 C9 D1 D2 D3	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. Na segunda convocatoria avaliarase mediante un exercicio escrito.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

DELORS, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana, 1996

PUIG, J. M^a et al., **Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía**, Octaedro, 2007

SARRAMONA, J., **Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica**, Ariel Educación, 2000

CARREÑO, M (edit.), **Teorías e Instituciones contemporáneas de educación**, Síntesis Educación, 2000

Complementary Bibliography**Recomendacións**

IDENTIFYING DATA**Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas**

Subject	Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas			
Code	P02M066V06105			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Lecturers	de la Fuente Fernández, María Adoración			
E-mail	delafuente@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia ten a función de axudar ao alumnado a adquirir e desenvolver todo tipo de competencias que lle permitan exercer a orientación académica e profesional en centros de educación secundaria con coñecemento das bases legais que regulan a súa organización e funcionamento en Galicia, así como as claves conceptuais para comprender ambas dimensións e desenvolverse adecuadamente no devandito contexto.			

Competencias

Code			
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
B11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.		
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino		
B14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.		
C6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.		
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.		
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.		
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.		
C25	Analizar criticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade		
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.		
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.		
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares		

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
2. Comprender a relación existente entre os distintos modelos de orientación psicopedagóxica e o sistema educativo	B13 B14	C6 C31	D1
3. Analizar criticamente o modelo institucional de orientación existente na Comunidade Autónoma de Galicia	B13	C25	D1
4. Diseñar Plans e programas de Orientación Académica e Profesional para educación secundaria	B3 B11 B13	C7 C9 C19	D1

Contidos

Topic	
1. A orientación como actividade educativa	1.1. Relación entre orientación e educación 1.2. A orientación no sistema educativo
2. Principios e modelos de orientación	2.1. Os principios de prevención, desenvolvemento e intervención no contexto. 2.2. Modelos teóricos, de intervención e institucionais
3. Instrumentos e técnicas de orientación	3.1. A relación entre modelo, técnica e instrumento 3.2. A observación sistemática, as probas psicopedagógicas e a entrevista
4. Organización e funcionamento dos servizos de orientación	4.1. Os servizos internos: departamento de orientación e tutorías. 4.2. Os servizos externos: equipos dun ámbito e especialidade determinada.
5. A tutoría como elemento da educación secundaria	5.1. A tutoría nos centros de secundaria: regulamentos 5.2. As funcións tutoriais na educación secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia
6. Principios de intervención psicoeducativa derivados dos enfoques sistémico e constructivista.	6.1. Os principios de intervención psicoeducativa na lexislación actualmente vixente. 6.2. A intervención psicoeducativa como actividade do departamento de orientación e o equipo de orientación específico
7. Elementos de deseño curricular e os proxectos de realización curricular	7.1. Contidos de orientación académica e profesional como elementos do deseño e realización do currículo 7.2. Adecuación do currículo en función do diagnóstico psicopedagógico.
8. Fundamentación psicolóxica e pedagóxica do currículo	8.1. Fundamentos psicolóxicos do currículo de secundaria e orientación académica e profesional. 8.2. Fundamentos pedagóxicos do currículo de secundaria e orientación académica e profesional.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Estudo previo	0	6	6
Lección maxistral	4	0	4
Resolución de problemas de forma autónoma	2	8	10
Estudo de casos	2	8	10
Debate	3	3	6
Traballo tutelado	2	13	15
Presentación	3	8	11
Cartafol/dossier	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Autoavaliación	4	0	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (avaliación inicial) así como a presentar a materia de Orientación. Base legal, Composición, Plans e Programas
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación (incluída a bibliográfica) que se realizarán de forma autónoma por parte do alumnado. A biblioteca do Campus debe considerarse un recurso de uso necesario.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado. Resulta fundamental que as explicacións sirvan para axudar a comprender en termos legais e conceptuais o modelo institucional de orientación educativa e profesional que se acha vixente na Comunidade Autónoma de Galicia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Empregarase como complemento da lección maxistral. Os problemas que poden propoñerse son os que normalmente se lle presentan aos departamentos de orientación dos centros con etapas de educación. secundaria

Estudo de casos	Análise dun feito ou problema real relacionado coa orientación psicopedagóxica coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Supón a aplicación dos conceptos teóricos e legais que se imparten na materia.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes centrado nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso ou no resultado dun problema. Esta estratexia empregárase con frecuencia como medio de lograr a participación do alumnado e impulsar a construción do coñecemento dentro da aula.
Traballo tutelado	Elaboración dun documento sobre orientación psicopedagóxica ou preparación de investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, videos, etc. Constiúe unha actividade autónoma do estudante que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción e exposición do resultado e que conta coa axuda e o seguimento do profesorado. Constiúe un elemento importante para a avaliación do alumnado e, xunto coa súa exposición, posúe un peso importante na súa cualificación.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, problema, exercicio, proxecto ou estudo de caso, normalmente tutelados polo profesorado. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo e xunto coa elaboración e resultado do traballo como tal posúe un peso importante na cualificación do alumnado.
Cartafol/dossier	Plantéxanse distintos traballos (individuais ou en grupo) en cada unha das sesións que se van recollendo e avaliando o longo do curso mediante un dossier cartafol que vai xerando cada alumna ou alumno, coa asistencia da profesora.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Axuda a cada equipo de traballo no estudo de casos (departamento de orientación dalgún centro). Axuda a cada equipo de traballo na resolución de problemas e deseño de proxectos (PAT, POAP, PXAD, POE e PC). Asistencia titorial para a elaboración dun cartafol por parte de cada estudante.
Estudo de casos	Axuda a cada equipo de traballo no estudo de casos (departamento de orientación dalgún centro). Axuda a cada equipo de traballo na resolución de problemas e deseño de proxectos (PAT, POAP, PXAD, POE e PC). Asistencia titorial para a elaboración dun cartafol por parte de cada estudante.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Actividades introdutorias	Proba de avaliación inicial de formato Likert para dar respostas sobre o acordo de cada quen con determinados enunciados	2	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	Solventar con acerto traballando en equipo de menos de 4 persoas situacións problemáticas que se producen/poden producirse nos centros e na que ten competencia o departamento de orientación do mesmo e que se formularán como actividades de ensinanza-aprendizaxe no curso de mestrado.	10	B3 B11 B13
Estudo de casos	Expoñer por escrito de xeito completo e rigoroso, tralo correspondente estudo en equipo, dun caso que se proporá na aula a partir da lexislación actual en materia de orientación e titoria na educación secundaria	10	B3 C7 D1 C31
Traballo tutelado	Contido, estrutura, oportunidade e actualidade das citas, rofundidade no tratamento da cuestión, orixinalidade das solucións aportadas, rigor das conclusións y precisión nas citas bibliográficas.	15	B11 C9 C31
Presentación	Dalgún traballo realizado individualmente ou en grupo (2 persoas) que deberá ser exposto ante os demais membros da clase coa axuda dos medios audiovisuais correspondentes, tendo que dar resposta a continuación a cuestións formuladas polo profesorado e/ou alumnado presente.	15	B13 D1 B14 D3
Cartafol/dossier	Elaboración dun documento elaborado polo estudante que recopile información e reflexións sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de ensinanza-aprendizaxe nesta materia.	30	C19 D3 C25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resposta a 2 probas semiobxectivas ou obxectivas que se formularán ao final dalgún tema ou traballo realizado.	10	B13 C6 C7
Autoavaliación	Autocualificación nun traballo ou nun exercicio a partir dos criterios correspondentes tendo en conta as competencias y os obxectivos da materia.	8	

Other comments on the Evaluation

1. A asistencia é obrigatoria, polo que quen perda máis dun 20% da mesma deberá realizar unha proba de exame que constará de cuestións de resposta concreta sobre os contidos da materia que se xulgará conforme aos criterios de logro das competencias e obxectivos da mesma. 2. A proba terá lugar nas datas e horas que se sinalen pola dirección do mestrado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Graña, V., **Manual legislativo do ensino non universitario galego**, A Coruña: V. Graña editor,
Sobrado, L. y Ocampo, C., **Evaluación psicopedagógica y orientación educativa**, Barcelona: Estel,
Outros recursos informativos:, **Leis e os seus desenvolvementos**,
Outros recursos informativos, **Plans, Proxectos, Protocolos e programas**,

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular**

Subject	Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular			
Code	P02M066V06106			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Lecturers	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
E-mail	ainohazc@gmail.com			
Web				
General description	A través desta materia se pretende aproximar ao alumnado aos modelos curriculares basados en competencias, reflexionando sobre os cambios que se foron producindo nos sistemas educativos en torno ao enfoque de competencias. Desde este marco, analizarase a importancia da incorporación das competencias ao deseño curricular e a necesidade de adoptar diferentes estratexias para abordar o diagnóstico e a avaliación das competencias curriculares nos centros educativos.			

Competencias

Code	
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.	
Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino	B13
Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións	C1
Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	C2
Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	C3
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	C4

Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	C9
Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	C23
Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.	C28
Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	D1

Contidos

Topic

1. Que son as competencias curriculares? -
Modelos educativos por competencias.
2. Como traballar as competencias curriculares -
na Educación Secundaria?
3. Como avaliar por competencias. -
4. Propostas de mellora das competencias. -

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	6	25	31
Traballo tutelado	4	20	24
Lección maxistral	10	35	45

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Propoñeráse nas clases diferentes exercicios para a súa resolución por parte do alumnado.
Traballo tutelado	Haberá que facer un traballo para a materia
Lección maxistral	Os diferentes temas traballaranse nas sesións maxistrais, que terán carácter participativo

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Tutorías personalizadas dos traballos tutelados que se realicen en relación á materia
-------------------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Organización, calidade e coherencia do conxunto do contido e da posta en común (cando proceda), e entrega en prazo	40	B13 C3 C9 C23 C28 D1
Traballo tutelado	Presentación, estrutura, calidade do contido, orixinalidade, innovación, actualización documental, e entrega en prazo.	40	C1 C2 C3 C4 C28 D1
Lección maxistral	Asistencia e participación nas clases	20	B13 C3 C4 C23

Other comments on the Evaluation

Para superar con éxito a materia debe aprobarse cada unha das probas indicadas.

As actividades non realizadas y as competencias non adquiridas na primeira convocatoria poderán completarse na convocatoria de xullo.

O alumnado non asistente deberá poñerse en contacto co profesorado da materia en horario de tutorías.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Alonso Tapia, J., **La evaluación de la competencia curricular en el contexto de la orientación educativa**, 1, Revista de Española de Orientación y Psicopedagogía, 2001

López Facal, R., **Diseño curricular: capacidades y competencias para la ESO.**, 1, [en línea], 2011

Aranaz Jiménez, T., **Orientaciones para valorar las competencias básicas al término de la educación primaria y secundaria Obligatoria.**, 1, Gobierno de Navarra, 2012

Moya, J. y Luengo, F (Coords.), **Teoría y práctica de las competencias básicas.**, 1, Graó, 2011

Recomendacións

Other comments

Recoméndase a asistencia habitual a clase e ás titorías.

IDENTIFYING DATA**A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar**

Subject	A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar			
Code	P02M066V06107			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego Inglés			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Blanco Pesqueira, Antonia			
Lecturers	Blanco Pesqueira, Antonia Malvar Méndez, María Laura			
E-mail	ablancop@uvigo.es			
Web				
General description	O desenvolvemento de competencias e contidos a través desta materia teñen principalmente a finalidade xeral de posibilitar a mellora na calidade do asesoramento prestado polo orientador/a ao alumnado de secundaria e o seu apoio ao profesorado das distintas disciplinas curriculares. Todo elo, co obxecto de optimizar a atención persoal e grupal ao alumnado e de promover a innovación didáctica e os procesos de indagación e análise sistemático que incentiven a renovación pedagóxica nos centros.			

Competencias

Code	
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
C14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Planificar, desenvolver e avaliar procesos de orientación educativa, tanto individualmente como en colaboración con outros compañeiros-as.	B3 B12 B16	C7	D1 D3
Ser capaz de buscar información en diversos soportes e de transformala para aplicala aos procesos de orientación e ensino, así como de comunicala.	B4 B17	C7 C13 C14	D1 D2
Ser capaz de avaliar, indagar e de promover a innovación desde o departamento de orientación e difundilas na comunidade educativa e entre outros profesionais da educación.	B12	C7 C9	D1 D3
Ser capaz de traballar en equipo implicándose en cuestións relativas a orientación educativa.	B16	C14	D3
Ser capaz de identificar, analizar e deseñar boas prácticas de orientación.	B3	C12 C14	D1 D2
Identificar situacións problemáticas relativas ó proceso de aprendizaxe do alumnado e de propoñer alternativas ou solucións.	B3 B4	C13	D2 D3
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas de investigación e avaliación en procesos de orientación educativa e familiar.	B12	C12	D1
Ser capaz de utilizar bibliografía e ferramentas dixitais para a procura e almacenamento de recursos bibliográficos, de diagnóstico e estratexias didácticas.	B17	C7	D1 D2

Contidos

Topic	
Innovación educativa e desenvolvemento profesional.	- Marco teórico, profesional e legal da innovación educativa - Pautas para a elaboración dos proxectos de innovación educativa - O rol do orientador - Na análise das prácticas educativas - Na formación continua do profesorado - No liderazgo educativo - Coñecemento de innovacións relevantes e actuais no ámbito da orientación
A investigación educativa	- Modalidades principais da investigación educativa. - A investigación-acción como instrumento de formación continua e desenvolvemento profesional do docente - Deseño de proxectos de investigación - Instrumentos de recollida de datos e avaliación: tipos e características técnicas. - Técnicas de análise en investigación e avaliación educativa. - Coñecemento de investigacións relevantes no ámbito da orientación
As TIC como instrumento de apoio á innovación e investigación educativa	- As TIC e o desenvolvemento da investigación educativa para orientar e mellorar o proceso de ensino-aprendizaxe. - O uso de bases de datos como apoio á investigación e á innovación educativa. - Como citar e elaborar as referencias bibliográficas dos documentos científicos de tipo educativo, lexislación, informes, etc. en soporte impreso e electrónico. - Ferramentas Web para a comunicación a colaboración e/ou o traballo en equipo. - Aplicacións telemáticas e recursos web para a orientación. - Coñecemento de portais de orientación europeos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	9	25	34
Traballo tutelado	12	16	28
Prácticas en aulas informáticas	6	21	27
Traballo tutelado	0	48	48
Presentación	3	10	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación práctica a desenvolverse na aula de informática.
Traballo tutelado	Titorías personalizadas dos traballos tutelados que se realicen en relación á materia

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Participación activa nas tarefas realizadas na aula. Ata 2 puntos sobre 10	20	B3 B4 B16 B17	C9 C12 C13	D1 D2 D3
Prácticas en aulas informáticas	Valoración de deseños, de técnicas e recursos confeccionados. Ata 3 punto sobre 10.	30	B12	C9	D1 D2 D3
Traballo tutelado	Valoración do informe escrito resultado do traballo tutelado. Ata 4 puntos sobre 10.	40	B3	C9	D1 D2 D3
Presentación	Presentación e defensa oral e/ou informática de traballos realizados. Ata 1 puntos sobre 10.	10	B4	C7 C9	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

As actividades non realizadas e as competencias non adquiridas na primeira convocatoria poderán completarse na convocatoria de xuño-xullo.

O alumnado non asistente deber realizar un exame escrito que recolla os contidos fundamentais da materia, cunha valoración de ata 6 puntos. Tamén terá que levar a cabo un traballo no que se reflicta as competencias procedimentais mais importantes da materia, cunha valoración de ata 4 puntos.

Na web do mestrado poden consultarse as datas do exame oficial: <http://mpe.uvigo.es/index.php?lang=es>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Subjects that it is recommended to have taken before

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Other comments

Recoméndase:

1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do

alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.

2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.

3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.

IDENTIFYING DATA				
A Atención á Diversidade e a súa Intervención				
Subject	A Atención á Diversidade e a súa Intervención			
Code	P02M066V06252			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	2c
Teaching language	Galego			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinator	Insua Meiras, Francisco			
Lecturers	Insua Meiras, Francisco Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
E-mail	finsua@uvigo.es			
Web				
General description	A diversidade do alumnado da Educación Secundaria Obligatoria é para moitos profesores desta etapa educativa unha preocupación principal. As razóns desta diversidade son múltiples: son distintas as orixes sociais e culturais do alumnado, son diversas as capacidades persoais, os estilos de aprendizaxe, as motivacións e expectativas para o estudo, os ámbitos socio-afectivos e o contexto familiar de procedencia... Esta materia pon a énfase en como responder a esta diversidade dende o recoñecemento da diversidade e a equidade como principios e valores educativos, situando no centro escolar, na aula e no sistema educativo o punto de referencia para deseñar respostas e medidas que supoñan unha mellora da educación para todos.			

Competencias

Code			
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.		
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.		
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.		
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.		
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.		
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.		
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.		

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject		Training and Learning Results	
Coñecer os procesos e recursos para a prevención de problemas da aprendizaxe e convivencia, os procesos de avaliación e de orientación académica e profesional.	B1	C1 C2 C9	D1
Utilizar os principios da educación inclusiva como eixo para o desenvolvemento da acción orientadora.	B6	C4 C9	D1
Desenvolver e aplicar metodoloxías didácticas que favorezan a atención á diversidade do alumnado, adaptando a acción educativa ás súas diferentes características persoais e colectivas.	B6	C1 C4	D1
Adquirir as habilidades necesarias para identificar as necesidades educativas do alumnado e deseñar estratexias de intervención.		C1 C4 C9	

Contidos	
Topic	
1. Atención ás necesidades específicas de apoio educativo.	1.1. NEE, alumnado estranxeiro, alumnado superdotado. Atención hospitalaria. 1.2. Adaptacións do currículo. Diversificación curricular. PCPI. Programas de mellora do rendemento. Formación Profesional Básica. Apoio e reforzo educativo. Agrupamentos flexibles, desdobres e agrupación de materias en ámbitos. Flexibilización para alumnado de altas capacidades. Programas de inmersión lingüística para emigrantes. Fontes de diversidade
2. Trastornos e dificultades no desenvolvemento e na aprendizaxe	2.1. Consideracións xerais. 2.2. Trastornos psíquicos, físicos e sensoriais: características e repercusións na aprendizaxe. 2.3. Dificultades no desenvolvemento e na aprendizaxe: psicomotrices, cognitivas, da fala e a linguaxe, socioafectivas e condutuais. 2.4. Problemáticas socioculturais actuais e a súa repercusión na aprendizaxe.
3. Propostas de atención á diversidade.	3.1. A educación inclusiva. 3.2. Intervención psicoeducativa pensada dende unha concepción inclusiva da educación para dar resposta á diversidade do alumnado.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	14	12	26
Traballo tutelado	12	13	25
Resolución de problemas	0	12	12
Foros de discusión	15	10	25
Resolución de problemas de forma autónoma	0	12	12
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudante. Exposicións, seminarios, presentaciónn de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver.
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor. Desenvolvemento de análises críticos. Lectura de textos. Elaboración de informes. Talleres. Estudo de casos.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento dos traballos. Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.
Foros de discusión	Técnicas grupais, participativas, exames. Actividades tuteladas: Resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos, seminarios, simulacións, análises críticos de materiais, etc. Actividades de avaliación.
Resolución de problemas de forma autónoma	Documentación dos traballos realizados . Preparación de avaliacións.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	Realización de traballo en equipo tutelado polo profesor
Resolución de problemas	Durante as sesións lectivas resolveranse os problemas e exercicios propostos polo profesorado
Foros de discusión	Sobre temas xurdidos en relación coa materia
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de actividades propostas polo profesorado pero de forma autónoma.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudante.	10	B1 B6	C1 C2 C4 C9	D1
Traballo tutelado	Resolución de exercicios baixo a dirección do profesor. Elaboración de informes.	30	B1 B6	C4	D1

Resolución de problemas	Resolución de dúbidas. Seguimento de traballos.Titorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.	10	B1	D1
Foros de discusión	Resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos. Actividades de avaliación.	40	B1 B6	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	Documentación dos traballos realizados. Preparación de avaliacións	10	B1 B6	D1

Other comments on the Evaluation

Para superar con éxito a materia debe obterse o nivel de aprobado en todas as probas indicadas.

As actividades non realizadas e as competencias non adquiridas na primeira convocatoria poderán completarse na convocatoria de xullo.

O alumnado non asistente deber realizar un exame escrito que recolla os contidos fundamentais da materia, cunha valoración de ata 6 puntos. Tamén terá que levar a cabo un traballo no que se reflecta as competencias procedimentais mais importantes da materia, cunha valoración de ata 4 puntos.

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica (<http://fcced.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CABRERIZO DIAGO, J., RUBIO ROLDÁN, M^a.J., **Atención a la diversidad**, 1ª ed., PEARSON EDUCACIÓN S.A., 2007

ESCAMILLA GONZÁLEZ, A., **Proyectos para desarrollar inteligencias múltiples y competencias clave**, 1ª ed., Graó, 2015

OJEA RÚA, M., **Desarrollo de categorías conceptuales en estudiantes con trastorno autista**, 1ª ed., PIRÁMIDE, 2018

Complementary Bibliography

ARNAIZ, P., **Análisis de las medidas de atención a la diversidad en la Enseñanza Secundaria Obligatoria.**, Revista de Educación, 349, 2009

BOLEA, E. e GALLARDO, A., **Alumnado con dificultades de regulación del comportamiento**, 1ª ed., Graó, 2012

FERNANDEZ ENGUITA, M., **Repensando la organización escolar**, 1ª ed., AKAL, 2008

GONZÁLEZ, M. T., MÉNDEZ, R. Y RODRÍGUEZ, M. J., **Programas de atención a la diversidad: legislación, características, análisis y valoración.**, Revista de currículum y formación del profesorado, 2009

INSUA MEIRÁS, F., **A escola e as medidas de inclusión**, Quinesia, 32,, 2003

INSUA MEIRÁS, F., **Notas sobre a evolución da atención educativa ao alumnado con discapacidades. En: Repensar a educación e a sociedade; realidades e desafíos**, 1ª ed, Servizo de Publicacións.Universidade de Vigo, 2006

LÓPEZ SOLER, C.;ROMERO MEDINA,A. (coords), **TDH y trastornos del comportamiento en la infancia y la adolescencia**, 1ª ed., PIRÁMIDE, 2013

PARRILLA, A., **O longo camiño cara a Inclusión**, Revista galega do ensino, 32, 2001

PARRILLA,A., **Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva**, Revista de educación,327, 2002

RIPOLL SALCEDA, J.C., **Estudiar y hacer la tarea**, 1ª ed., CEPE, 2014

RUIZ, F., e SALINAS, D., **Me hace daño el instituto**, 1ª ed., Edicións del Bullent, 2007

SÁNCHEZ GARCÍA, J., **Trastornos antisociales en niños y adolescentes**, 1ª ed., SÍNTESIS, 2014

SANTANA VEGA,L.(coord.), **Educación en Secundaria**, 1ª ed., Wolters Kluwer, 2013

SMITH,M., **Las emociones de los estudiantes y su impacto en el aprendizaje**, 1ª ed., NARCEA S.A., 2019

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo Fin de Máster/P02M066V06401

Subjects that it is recommended to have taken before

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Other comments

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
- 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
- 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe

IDENTIFYING DATA**Function of Counselling Department towards Cohabitation in Secondary Schools**

Subject	Function of Counselling Department towards Cohabitation in Secondary Schools			
Code	P02M066V06253			
Study programme	(*)Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	Galician			
Department				
Coordinator	Fernández Guerra, Ernesto			
Lecturers	Fernández Guerra, Ernesto			
E-mail	efguerra@uvigo.es			
Web				
General description	(*)A materia ☐ A convivencia nos centros de secundaria e o traballo desde o departamento de orientación ☐ está integrada no módulo específico do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante ☐ futuro docente- ó tratar de responder a retos trascendentes que se dan habitualmente nos centros educativos e nas propias aulas. Dada a complexidade que se produce sobre a convivencia escolar é preciso dotar de recursos e asesorar aos docentes e ó demais persoal da comunidade educativa. O incremento dos problemas de conduta nas aulas, a detección de situacións de acoso e o deterioro do clima educativo nos centros escolares promoveu, nos últimos anos, unha importante corrente de traballo para a mellora da convivencia nos centros escolares. Trataremos de formar nos fundamentos teóricos, legais e nos plans de actuación para a mellora da convivencia e a aprendizaxe escolar de cada Comunidade e o coñecemento e formación para o desenvolvemento de propostas de intervención aplicadas a: a mellora de sistema disciplinario (coa formación de equipos de mediación e tratamento de conflitos), a xestión dos problemas da aula, a optimización do proceso de ensino-aprendizaxe (a través da Aprendizaxe Cooperativa) e a intervención individual (con actuacións específicas para situacións de acoso e victimización). Pretendemos que esta aprendizaxe potencie unha actitude colaborativa no ámbito da convivencia. Trataremos de levar a cabo un enfoque preventivo e promotor dun clima escolar enriquecedor e estimulante que facilite a adquisición de competencias e habilidades e a educación en valores. Esta asignatura pretende facilitar a reflexión e análise crítico sobre os procesos de interacción e convivencia na aula así como a aprendizaxe de técnicas e ferramentas de intervención psicosocial e tutorial para o futuro docente.			

Competencies

Code	
B1	
B3	

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

(*)Diseñar y desarrollar espacios de aprendizaje, con especial atención a la equidad, la igualdad de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres, la formación ciudadana y el respeto a los derechos humanos que faciliten la vida en sociedad, la toma de decisiones y la construcción de un futuro sostenible.	B1
Know the legislation that regulates the Schools of Childish Education, his structure and the models of organisation of the space.	
(*)Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y dominar destrezas y habilidades sociales necesarias para fomentar el aprendizaje y la convivencia en el aula y abordar problemas de disciplina y resolución de conflictos	B1 B3
(*)Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del estudiante y promover su capacidad para aprender por si mismo y con otros y desarrollar habilidades de pensamiento y de decisión que faciliten la autonomía, la confianza e iniciativas personales.	B1 B3
(*)Diseñar y realizar actividades formales y no formales que contribuyan a hacer del centro un lugar de participación y cultura en el entorno en el que está ubicado.	B1
(*)Conocer las características de los estudiantes, sus contextos sociales y motivaciones	B1
(*)Informar y asesorar a las familias acerca del proceso de enseñanza y aprendizaje y sobre la orientación personal, académica y profesional de sus hijos	B3
(*)Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y en el centro, abordar y resolver posibles problemas	B1 B3
(*)Promover acciones de educación emocional, en valores y formación ciudadana.	B3

Contents

Topic

(*)1.-Educación para a convivencia e a igualdade.
 2.-Análise da convivencia e a resolución de conflitos
 3.-Problemas de adaptación e convivencia escolar: Marxinación, absentismo, rexeitamento, *inadaptación, violencia e acoso escolar.
 4.-Dinámica do grupo clase
 5.-Socialización e educación.
 6.-As relacións sociais no grupo clase, conduta *prosocial e habilidades sociais.
 7.- Competencia emocional e social
 8.-O traballo cooperativo e a interacción social. Técnicas de análises e dinamización *grupál.
 9.-O papel da familia en educación. Colaboración coas familias de Educación secundaria.
 10.-Relación con outras institucións: servizos de saúde, servizos sociais.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Mentored work	5	10	15
Presentation	2	4	6
Discussion Forum	0	5	5
Seminars	2	0	2
Introductory activities	1	0	1
Lecturing	10	20	30
Essay	0	41	41

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Mentored work	(*)O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Presentation	(*)Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Discussion Forum	(*)Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Seminars	(*)Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Introductory activities	(*)Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lecturing	(*)Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Mentored work	
Seminars	
Tests	Description
Essay	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Mentored work	(*)O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30	
Presentation	(*)Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	
Discussion Forum	(*)Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10	
Essay	(*)O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50	

Other comments on the Evaluation

Sources of information

Basic Bibliography

RODRÍGUEZ, M., **Manejo de Conflictos**, 1985,
 FERNÁNDEZ GARCÍA, I., **Guía para la convivencia en el aula.**, 1998,

Complementary Bibliography

AGUADO, M.J., **Del acoso escolar a la cooperación en las aulas.**, 2006,
 AINSCOW, M., **Hacia las escuelas eficaces para todos.**, 2001,
 ALONSO TAPIA, J., **Motivar para el aprendizaje.**, 1997,
 AVILÉS J.M., **Bullyng: E maltrato entre iguales. Agresores, víctimas y testigos en la escuela.**, 2006,
 BEANE A., **Bullyng. Aulas libres de acoso.**, 2006,
 BISQUERRA, R., **Eucación emocional y bienestar.**, 2005,
 BOQUÉ TORREMORELL, C., **Tiempo de mediación. Taller de formación de mediadores en el ámbito educativo.**, 2005,
 CALVO RODRÍGUEZ, A., **Problemas de convivencia en los centros educativos.**, 2003,
 CASAMAYOR, G. (COORD), **¿Cómo dar respuesta a los conflictos?. La disciplina en la enseñanza secundaria.**, 1998,
 CAVA, M.J. Y MUSITU, G., **La convivencia en la escuela.**, 2002,
 CAVA, M.J. Y MUSITU, G., **La potenciación de la autoestima en la escuela.**,
 FERNANDEZ GARCÍA, I., **Guía para la convivencia en el aula.**, 2001,
 FERNANDEZ, I., **Prevención de la violencia y resolución de conflictos. E clima escolar como factor de calidad.**, 1998,
 FIORENZA, A., **Niños y adolescentes difíciles.**, 2003,
 FRANCO, V., **La autoestima del profesorado.**, 2002,
 GENTIL, C. Y LAA, V., **La astucia social.**, 2000,
 GOTZENS, C., **La disciplina escolar.**, 1997,

MARTINEZ, M., TEY, A, (COORD), **La convivencia en los centros de secundaria. Estrategias para abordar el conflicto.**, 2003,

MORENO, J.C., LUENGO, F (COORD), **Cconstruir ciudadanía y prevenir conflictos.**, 2007,

NARDONE, N; GIANNOTTI, E.; ROCCHI, R., **Modelos de familia. conocer y resolver los problemas entre padres e hijos.**, 2003,

OLWEUS, D., **Conductas de acoso y amenaza entre escolares.**, 1998,

ORTEGA, R., DEL REY, R., **La violencia escolar. Estrategias de prevención.**, 2003,

Recommendations

IDENTIFYING DATA**Formación Académica e Profesional**

Subject	Formación Académica e Profesional			
Code	P02M066V06254			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	2c
Teaching language				
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Domínguez Pérez, María Teresa			
Lecturers	Domínguez Pérez, María Teresa			
E-mail	mtdominguezperez@uvigo.es			
Web				

General

description O marco legal do modelo organizativo e funcional da orientación educativa no noso país queda establecido pola Lei Orgánica 2/2006 de Educación, LOE (2006). Esta Lei no seu artigo 1 apartado f), relativo aos principios da educación, establece a orientación educativa e profesional, como medio necesario para o logro dunha formación personalizada, que priorice unha educación integral en coñecementos, destrezas e valores

Así mesmo, no seu artigo 91.d) establece entre as funcións do profesorado, a orientación educativa, académica e profesional do alumnado, en colaboración, no seu caso, cos servizos ou departamentos especializados. Igualmente, no artigo 22 da LOE, considérase como principio xeral aplicable á Educación Secundaria Obrigatoria a especial atención que se prestará á orientación educativa e profesional do alumnado.

Por último, no artigo 26, relativo aos principios pedagóxicos para esta etapa educativa, no seu apartado cuarto establece que corresponde ás Administracións educativas promover as medidas necesarias para que a titoría persoal do alumnado e a orientación educativa, psicopedagóxica e profesional constitúan un elemento fundamental na ordenación desta etapa.

Entendemos a orientación educativa como un proceso de axuda e/ou acompañamento continuo a todas as persoas e en todos os aspectos, coa intención firme de potenciar o desenvolvemento integral do alumnado ao longo de toda a vida.

Bisquerra (2004) define a orientación psicopedagóxica como un proceso de axuda continua, a todas as persoas, en todos os seus aspectos, cunha finalidade de prevención e desenvolvemento, mediante programas de intervención educativa e social baseados en principios científicos e filosóficos.

Baixo este concepto de orientación psicopedagóxica reúnen as distintas manifestacións da orientación. Podemos destacar:

A orientación académica é un proceso de axuda ao estudante para que sexa capaz de resolver os problemas que a vida académica lle plantexa. Polo tanto, o proceso de axuda refírese sempre a situacións de axuda en actividades escolares, e para que ao longo do seu recorrido pola escola realice eleccións de acordo cos seus intereses, capacidades e coa súa situación persoal. O tipo de axuda que a orientación escolar ofrece presenta características distintas segundo a idade e nivel do/al escolar.

A orientación profesional é un proceso de axuda ao suxeito para que sexa capaz de elixir e prepararse axeitadamente para unha profesión ou traballo determinado, implica decisión, formación e a ubicación profesional. Trata de integrar as esixencias persoais coas necesidades sociais.

A orientación persoal apunta cara a vida interior da persoa, cara a súa harmonía interior, equilibrio persoal, coñecemento de sí mesmo, sen perder as perspectivas do seu entorno.

Polo tanto, a orientación académica e profesional é unha das áreas de interese prioritario da orientación psicopedagóxica, e é moito máis que unha mera información. Trátase de preparar para a vida laboral desde o sistema educativo, facendo tomar conciencia ao alumnado de que a profesión é un aspecto significativo da vida dunha persoa. A finalidade da orientación académica e profesional é facilitar a toma de decisións de cada estudante respecto do seu itinerario académico e profesional. En última instancia, se persigue que o propio alumno/a tome as decisións; é dicir, a AUTO-ORIENTACIÓN, aínda que neste proceso será moi importante o asesoramento que poida prestar o profesorado, especialmente o titor/a, así como os seus proxenitores e o orientador/a.

Os aspectos a desenvolver na orientación académico-profesional son os seguintes:

Coñecemento de sí mesmo: aptitudes, intereses, personalidade, valores, rendemento académico e estilo de aprendizaxe.

Información académica e profesional: estrutura do sistema educativo, modalidades de bacharelato, ciclos formativos, universidade, outras alternativas.

Optatividade: materias optativas e toma de decisións.

Proceso de toma de decisións: actitude, liberdade e responsabilidade, aceptar un risco de error.

Proceso de transición á vida activa: elaboración do currículo vitae e a entrevista persoal, aproximación ao mundo laboral, técnicas de busca de emprego.

Competencias

Code

B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
B15	Informar e asesorar ás familias achega do proceso de ensino e aprendizaxe e sobre a orientación persoal, académica e profesional dos seus fillos.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.

C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
C8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Ser capaz de desenvolver habilidades de liderado, relación interpersoal e traballo en equipo	B7 B8 B11 B15 B17	C1 C7 C8	D1

Contidos	
Topic	
1. Bloque temático: Principios e modelos de Orientación Académica	1.1. Procesos e metodoloxías de orientación en ámbitos escolares. 1.2. Deseño, desenvolvemento e avaliación de plans e programas de orientación en contextos educativos e familiares.
2. Bloque temático: Plan de Acción Titorial	2.1. Orientación ao alumnado de rendimento baixo sobre técnicas de estudo, plan de traballo individualizado, entrevistas coas familias. 2.2. Proceso de toma de decisións 2.3. Asesoramento sobre itinerarios educativos: optatividade, modalidades de bacharelato, ciclos formativos,... 2.4. principios e fundamentos da Educación profesional
3. Bloque temático: Modelos de intervención en Educación	3.1. Orientación profesional e procesos de toma de decisións vocacional. Madurez vocacional, autoconecemento e elección de estudos e profesións. 3.2. toma de decisións profesionais. Transición á vida activa, currículum vitae, fontes de emprego,... 3.3 Inserción profesional, exercicio libre da profesión, funcionariado, traballo por conta allea ou propia, axudas gubernamentais,...información profesional 3.4. Información Profesional. Programas de Orientación Profesional. Instrumentos e recursos de Orientación Profesional.
4. Bloque 4: O plan de Orientación Académico Profesional	4.1. O plan de Orientación Académica e profesional. 4.2. Consello Orientador. 4.3. Orientación para a superación de hábitos sociais discriminatorios que conducen o acceso a diferentes estudos ou profesións.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	14	12	26
Resolución de problemas	12	13	25
Presentación	12	13	25
Cartafol/dossier	0	12	12
Seminario	0	12	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Actividades expositivas do profesorado e estudantes,. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballo ou proxectos a desenvolver.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios na aula ou laboratorio baixo a dirección do profesor. desenvolvemento de análises críticos, lectura de textos, elaboración de informes, obradoiros.
Presentación	Documentación de traballos. Preparación de avaliacións.
Cartafol/dossier	Recompilación de traballos desenvolvidos durante o calendario da materia
Seminario	Actividades titorizadas: resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos, seminarios, simulacións, análise crítico de materiais, etc avaliacións.

Atención personalizada	
Methodologies	Description

Lección maxistral	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través do correo electrónico. Así mesmo, aqueles estudantes que desexen algunha titoría presencial poden pasar polas horas de titoría que cada un/ha destes docentes ten no centro onde imparte as clases de grado. Recoméndase concertar esa titoría con anterioridade a través do mail. PROFESORADO: M. Teresa Domínguez Pérez MAIL: mtdominguezperez@gmail.com
Resolución de problemas	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través do correo electrónico. Así mesmo, aqueles estudantes que desexen algunha titoría presencial poden pasar polas horas de titoría que cada un/ha destes docentes ten no centro onde imparte as clases de grado. Recoméndase concertar esa titoría con anterioridade a través do mail. PROFESORADO: M. Teresa Domínguez Pérez MAIL: mtdominguezperez@gmail.com
Seminario	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través do correo electrónico. Así mesmo, aqueles estudantes que desexen algunha titoría presencial poden pasar polas horas de titoría que cada un/ha destes docentes ten no centro onde imparte as clases de grado. Recoméndase concertar esa titoría con anterioridade a través do mail. PROFESORADO: M. Teresa Domínguez Pérez MAIL: mtdominguezperez@gmail.com
Presentación	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través do correo electrónico. Así mesmo, aqueles estudantes que desexen algunha titoría presencial poden pasar polas horas de titoría que cada un/ha destes docentes ten no centro onde imparte as clases de grado. Recoméndase concertar esa titoría con anterioridade a través do mail. PROFESORADO: M. Teresa Domínguez Pérez MAIL: mtdominguezperez@gmail.com
Cartafol/dossier	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través do correo electrónico. Así mesmo, aqueles estudantes que desexen algunha titoría presencial poden pasar polas horas de titoría que cada un/ha destes docentes ten no centro onde imparte as clases de grado. Recoméndase concertar esa titoría con anterioridade a través do mail. PROFESORADO: M. Teresa Domínguez Pérez MAIL: mtdominguezperez@gmail.com

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Lección maxistral	Recollida de sinaturas na aula	20	B7 B8 B11 B15 B17	C1 C7 C8	D1
Resolución de problemas	Recogida de intervencións e traballos prácticos	30	B7 B8 B11 B15 B17	C8	D1
Presentación	valorarase empregando Escala de Observación/lista de cotexo	10	B7 B8 B11 B15 B17	C1 C7 C8	D1
Cartafol/dossier	empregarase unha rúbrica	10	B7 B8 B11 B15 B17	C1 C7 C8	D1
Seminario	Traballos	30	B7 B8 B11 B15 B17	C1 C7 C8	D1

Other comments on the Evaluation

<p><p> Este máster ten a modalidade de educación presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos para a avaliación continua é obrigatoria. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80 % estando admitido faltar o 20 % da presencialidade. <p><p> Os prazos das entregas das actividades, traballos, etc. serán comunicados polo profesorado na clase, e tamén é necesario cumprilos para ser calificados na avaliación continua.<p><p> O alumnado que non supere a materia por avaliación continua terá unha proba de avaliación, arredor dos contidos nucleares da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba de avaliación suporá o 100% da puntuación e os seus pormenores e características serán concretadas polo profesorado e o alumnado o día da presentación da materia e cando se faga a consulta persoalmente. <p>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Álvarez González, M. y Bisquerra Alzina, R., **Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos.**, Madrid: Wolters Kluwer España.,

Coronado, A., **Analiza, compara y decide : programa de orientación académica y profesional.**, Sevilla: Kronos.,

González Gómez, J. P., **Orientación profesional.**, Alicante: Club Universitario, D. L.,

Complementary Bibliography

Álvarez González, M., **Orientación profesional.**, Barcelona: Cedecs Editorial.,

Blasco Calvo, P. y Pérez Boullosa, A., **Enfoques y aplicaciones prácticas en orientación y acción tutorial.**, Valencia: Nau Llibres.,

Bizquerra, R. (coord.), **Modelos de orientación e intervención psicopedagógica.**, Barcelona: Praxis,

Borrego, M. y Díaz, J., **Orientación vocacional y profesional: materiales de asesoramiento para ESO y**

Bachillerato., Madrid: CCS,

Fernández Gálvez, J. de D., **La orientación educativa: claves de éxito profesional : buscando la magia del mago sin magia.** Granada: Grupo Editorial Universitario.,

García Mediavilla, L. y Martínez González, M. C., **Orientación educativa en la familia y en la escuela: casos resueltos.**, Madrid: Dykinson.,

Grañeras Pastrana, M. y Parras Laguna, A. (coords.), **Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas.**, Madrid: Ministerio de Educación, Política Social y Deporte / CIDE.,

Lopez Barajas, E., **Estrategias de formación en el siglo XXI.** Barcelona: Ariel.,

Martín, E. y Solé, I. (coord.), **Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención.**, Barcelona: Editorial Graó,

Nieto, J.M. y Botías, F., **Los equipos de orientación educativa y psicopedagógica.**, Barcelona: Ariel,

Rodríguez Moreno, M. L., **La orientación profesional.** Barcelona: Ariel,

Rodríguez Moreno, M. L., **Cómo orientar hacia la construcción del proyecto profesional.**, Bilbao: Desclée de Brouwer.,

Romero, S., **De gira hacia el trabajo : programa de orientación para la toma de decisiones y la transición a la vida activa para el final de la Educación Secundaria Obligatoria.** Archidona: Aljibe,

Sorando, J., **La orientación vocacional: materiales de trabajo.** Madrid: CCS.,

LOMCE 8/2013, **Lei orgánica para a mellora da calidade educativa.**

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105

Subjects that it is recommended to have taken before

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

IDENTIFYING DATA				
Prácticas Externas				
Subject	Prácticas Externas			
Code	P02M066V06301			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=24&Itemid=140&lang=es			
General description	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Competencias	
Code	
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia			
O alumnado será quen de planificar e avaliar materias correspondentes á especialización.	B3	C28	D1
	B5	C29	D2
	B6	C30	D3
	B10	C31	
	B12		
	B16		

Contidos
Topic
Deseño de materias da especialidade
Elaboración de materiais e actividades
Aplicación de técnicas e estratexias de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.
Analise da práctica educativa

Planificación	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas externas	150	0	150
Informe de prácticas externas	0	150	150
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	Description
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A titorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Prácticas externas	O alumnado terá dous titores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un titor/a no centro de prácticas e un titor/a na universidade que será o seu titor/a de PAT

Avaliación	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	B3 B5 B6 B10 B12 B16	C28 C29 C30 C31	D1 D2 D3
Informe de prácticas externas	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	B3 B5 B6 B10 B12 B16	C28 C30 C31	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Bibliografía. Fontes de información
Basic Bibliography
Complementary Bibliography
Feliz, T. y Rico, M.C., La formación inicial de los profesores de secundaria. , Sanz y Torres., 2008
González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares. , Síntesis, 2011
Marco, B., Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo , Narcea, 2008
Perrenoud, Ph, Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar , Grao, 2007
Perrenoud, Ph, Diez nuevas competencias para enseñar , Graó, 2004
Sierra, B. y Pérez Ferra, M, La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica. Revista de Educación , 2007
Latorre, A., La investigación-acción. Conocery cambiar la práctica educativa , Grao, 2007

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Subjects that it is recommended to have taken before

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

IDENTIFYING DATA				
Traballo Fin de Máster				
Subject	Traballo Fin de Máster			
Code	P02M066V06401			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
General description	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalguna das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Competencias

Code				
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.			
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.			
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación			
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.			
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.			
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.			
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.			
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.			
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.			
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.			

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.	B4 B6 B10 B12 B17	C24 C26 C27 C29	D1 D2
O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.	B12 B17	C24 C26 C27 C29	D1 D2

O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	B6 B12	C26 C27	D1 D2
--	-----------	------------	----------

Contidos

Topic

Elaboración de un traballo de investigación no ámbito da educación secundaria

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	139	149

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Realizarase por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalguna das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado Traballo de investigación no ámbito da educación secundaria tutelado por un docente da titulación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Presentación	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 8 y 10 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	30	B4 B10	C24 C26 C29	D1 D2

Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.	70	B4 B6 B10 B12 B17	C24 C26 C27 C29	D1 D2
RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora					

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : elaboración, presentación e defensa do TFM: 100% da nota

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.
- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuación dos recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª, Manual Moderno., 2010

Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., **The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120)**, 2012

Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., **Metodología de la investigación**, McGraw-Hill., 2006

Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, Morata., 2004

Mcmillanm, J. y Shumacher, S., **Investigación educativa una introducción conceptual.**, Pearson., 2005

Ricoy, M.C., **Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa.**, Guadalupe, 2009

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Formación Académica e Profesional/P02M066V06254

A Atención á Diversidade e a súa Intervención/P02M066V06252

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar/P02M066V06107

Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105

Other comments

É necesario superar tódalas materias da titulación para poder presentarse ao TFM.
